

Teksts: Austris Kalmiņš,
Foto: no «būvēt» arhīva

Galvenās kļūdas, veidojot jumta konstrukcijas

Jumta konstrukciju veidošanā, tā siltināšanā un segumu uzklāšanā bieži tiek pieļautas kļūdas, kas vēlāk rada dažāda rakstura problēmas. Lai no šādiem pārsteigumiem

izvairītos, svarīgi jau ēkas projektēšanas laikā zināt, kādas mēdz būt raksturīgākās jumta būvniecībā pieļautās kļūdas, kādas sekas tās var radīt un kā no tām izvairīties.

Jumtu konstrukcijas

Viena no biežāk pieļautajām kļūdām ir mīts par jumta svaru un konstrukcijas noturību. Tas nozīmē, ka ēku īpašnieki jūtas nedroši, tādēļ izvēlas likt vieglu jumta segumu, nevis smagāku, piemēram, dakstiņus. Viņi bailojas, ka jumta konstrukcijai šāds segums var izrādīties par smagu. Šī mīta atspēkojums ir ļoti vienkāršs - lielākajā vairumā gadījumu jumtu konstrukcijas tiek projektētas ar izturības rezervi (atsevišķos gadījumos - pat pārāk lielu). Aprēķinot kopējo slodzi, tiek ņemta vērā gan sniega, gan vēja, gan pašas konstrukcijas

slodze un tikai tad rēķināts jumta segums, kas sastāda tikai 4-12% no kopējā svara. Uz šīs izturības rezerves fona dažādu jumtu segumu svaru atšķirība nav maz tik liela, pat starp cinkoto skārdu un dakstiņiem. Par jumta konstrukcijas izturību var spriest kaut vai pēc jumīķa staigāšanas pa jumtu darba laikā - ja konstrukcija pie šādas slodzes ir stabila, neļogās, tad uztraukumam nav iemesla, neraugoties uz izvēlēto jumta segumu un pierēķinot iespējamo sniega masu. Aprēķins ir vienkāršs - jumīķis (ja pieņemam, ka sver ap 80 kg), stāvot uz jumta aptuveni 0,5 m² platībā, rada uz konstrukciju apmēram (vēlreiz uzsveram, šie skaitļi ir aptuveni) 160 kg/m² lielu slodzi. Turpretī, ja apjumšanas laikā jumts nav stabils, iemesls uztraukumam ir pie jebkāda jumta seguma, jo lielāka sniega daudzuma gadījumā var rasties dažāda rakstura problēmas.

Bieži nepietiekama vēriņa tiek pievērsta savienojuma mezgliem pie korēm, garenvirzienā, kā arī pie mūrlatas - paliek šķirbas starp salaiduma vietām, savukārt mūrlata ir nepietiekami

nostiprināta. Tai pie mūra ir jābūt noenkurotai ar speciāliem, izturīgiem dībeļiem, savukārt spārēm jābūt kārtīgi piestiprinātām pie mūrlatas. To var panākt, aizķēdējot un nostiprinot ar resnajām kokskrūvēm vai arī izmantojot speciālos leņķus un izturīgas skrūves (vislabāk lietot enkurnaglas, jo tās ir izturīgas pret bīdi). Nereti tiek pieļauta rupja kļūda stiprinājumam izmantot parastās ģipškartona skrūves - to nedrīkst darīt nekādā gadījumā, jo tās nav paredzētas šādām slodzēm.

Garenvirzienā vienu spāri laiž otram pāri ne mazāk kā 0,5 metrus, nostiprinot ar bultskrūvēm vai vītņu stieņiem. Ja tiek izmantoti speciālie stiprinājumi, tiem jābūt atbilstošiem paredzētajām slodzēm un spāres šķēsgriezumam, tikai stiprināšanai jāizmanto arī resnās kokskrūves vai enkurnaglas. Svarīgi ievērot arī skrūvju diametru atbilstību caurumiņā šķēsgriezumam, proti, skrūves diametrs nedrīkst būt mazāks par caurumiņa šķēsgriezumu, pretējā gadījumā savienojuma vieta būs nestabila vai sāks «staigāt». Tāpat kā iepriekš, arī šajā gadījumā nedrīkst

lietot ģipškartona skrūves to nepietiekamās izturības un nelielā diametra dēļ.

Jumtu konstrukciju izturību tieši ietekmē arī būvēšanā izmantotā koka kvalitāte un apstrāde. Nevar konstrukcijā likt trupējušus vai šķērsvirzienā plīsušus kokus. Jāskatās, lai brīvajiem gabaliem lielajos laidumos nebūtu lielu zaru - tie padara koku neizturīgu. Ja paredzēts jumta segums no titāncinka vai cinkotā skārda, nedrīkst izmantot antiseptizētus dēļus, jo šādā gadījumā kondensāta rezultātā kapara daļiņas no antiseptikas nonāk kontaktā ar šiem materiāliem un sākas to korozija. Visbeidzot - konstrukciju elementi jāveido no atbilstošas koksnes.

Kļūdas siltināšanā

Izvēloties lētākus siltināšanas materiālus ar cerību uz to rēķina ietaupīt, tiek panākts tieši pretējs efekts. Spilgts piemērs tam ir lētākas plēves izmantošana - šajā gadījumā izmaksas augs uz papildmateriālu un darbaspēka rēķina. Piemēram, izmantojot parasto pretkondensāta plēvi, nepieciešams